

BiH gubi svoje državljanke

Subota, 24. Novembar 2007

Godinama se već bivšani stanovnici BiH koji su, bježeći od rata postali dijaspora, odriču matičnog državljanstva i postaju Nijemci, Amerikanci, Norvežani, i vicarci... Ima li iko u matici tačne podatke o tome koliko je svojih državljanke BiH izgubila?

Najviše državljanke BiH odriču se državljanstva u korist Austrije i Njemačke, kaže Savo Kojić, iz Odjela za državljanstvo Ministarstva civilnih poslova BiH:

«Pa mi znamo to iz prakse. Mi nemamo tako ustrojen sistem da može izbaciti podatak radi čijeg sticanja. Naš ljudi odriču radi sticanja državljanstva drugih država, ili zato što su već stekli to državljanstvo. Najviše to su Austrija i Njemačka, a onda u zadnje vrijeme Slovenija, Danska, Luksemburg.»

Od oktobra prošle godine smanjena je i taksa za odricanje od bh. državljanstva za sve države van područja bivše Jugoslavije, objavljuje Kojić:

«Bila je 1.700 KM za zemlje van područja bivše SFRJ, a sad je 800. To je od oktobra prošle godine po Zakonu o izmjenama taksa. A ostala je ista za zemlje ista koje stiču državljanstvo bivše SFRJ. Bila je 200 KM i ostala je 200 KM.»

S jedne strane podatak da se ovoliko broj građana BiH odrekao državljanstva je otkant, ali s druge strane i nije, smatra psiholog Srđan Puhalo:

«Postavlja se pitanje koliko je državljanstvo BiH pragmatično, odnosno koliko je korisno uopće za jednog čovjeka koji živi u inostranstvu, znači da li njemu to državljanstvo BiH zagorava život, ili mu daje neke prednosti zbog kojih bi on bio ponosan i zadržao to državljanstvo. Čini mi se da je ovo drugo prevagnulo, znači, da oni prosto idu linijom manjeg otpora i da prihvataju državljanstvo drugih zemalja čine svoj život jednostavnijim i manje komplikovanim jer mogu nesmetano da se kreću, jer mogu nesmetano da putuju, mogu nesmetano da rade.»

Neka istraživanja rađena u Bosni i Hercegovini pokazala su da bi se preko 38 posto Srba odreklo bosanskohercegovačkog državljanstva i preko 33 posto Hrvata. Prema mišljenju Puhala, ovo i ne iznenađuje s obzirom da veliki broj Srba i Hrvata i ne doživljava Bosnu i Hercegovinu kao svoju domovinu:

«Koji jednostavno, čini mi se, još uvijek imaju jednu rezervnu domovinu, a BiH, odnosno njezini političari ne uspijevaju da nađu taj neki kohezivni faktor koji bi omogućio da pripadnici ta tri naroda počnu BiH da doživljavaju i općaju kao, prije svega, svoju zemlju, a onda i kao svoju domovinu i da sutra budu ponosni što žive u toj zemlji, a da pasoš i državljanstvo koje imaju - imaju neku težinu i da oni od toga imaju neke koristi.»

Jedan od razloga što se sve više građana BiH odriču državljanstva je član 17. Zakona o državljanstvu, prema kojem državljanin BiH koji uzme državljanstvo u zemlji sa kojom BiH nema bilateralni ugovor automatski i gubi bh. državljanstvo. Bosna i Hercegovina sporazume o dvojnog državljanstvu ima samo sa Hrvatskom, Srbijom i Crnom Gorom. Iako u Crnoj Gori nema ovakvih problema, Bosanci i Hercegovci koji sada žive tamo razočarani su odnosom bh. vlasti prema ljudima koji žive van granica zemlje. Predsjednik Saveza bosanskohercegovačkih udruženja u Crnoj Gori Bakir Prlija:

«Stiče se osjećaj kao da vlastita država nastoji da što prije otjera svoje državljanke i da ih ispiše iz državljanstva. To je osnovni problem koji se nameće kod dijaspore. I postavlja se pitanje šta je problem i šta to sprječava i ko to sprječava da se taj član 17. ukine i da se omogućiti ljudima da ih vlastita država ne proganja vezano za državljanstvo.»

Bh. političari nisu učinili ništa da ovaj član izmijene, kaže izvršni direktor Helsinškog komiteta Bosne i Hercegovine, Muhamed Đemiđić:

«Ako se oni koje su građani, pa čak i ovi iz inostranstva birali, ne osjećaju obavezanim da pomognu tim ljudima da riješe svoj status vani i da ostanu i dalje državljanima BiH, onda što da kažu u nevladinom sektoru i obični građani, birači. To je uglavnom i tužno. Prošle godine, koliko se ja sjećam, bio je podatak da je taj broj nekih 30 hiljada. Dakle, za godinu dana se taj broj povećao još za 13 hiljada. I svake godine će rasti jer je sve veći broj onih koji ostvaruju pravo vani da dobiju državljanstvo. Potreban je određen protok godina boravka u toj zemlji da bi mogli uopće da apliciraju, a njima mnogo znači državljanstvo zemlje u koju su se iselili. Prema tome, to je jedan prirodan tok stvari. Jedino je neprirodan odnos vlasti prema toj grupi građana.»

Bh. vlasti najkasnije do 1. januara 2013. trebaju riješiti pitanje dvojnog državljanstva, do kada traje odluka visokog predstavnika za BiH da se postignu bilateralni sporazumi.

Erduan Katana Slobodna Evropa- BH MUSLIM MONITOR